

Nr 173.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag ur kyrkofonden för avlönande av präster m. m.; given Stockholms slott den 10 mars 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 november 1925 (nr 449) om resanslag åt vissa präster i ny-reglerade pastorat, *dels ock* bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

N. Quensel.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Förlängning på ett år föreslås för de tidsbegränsade, genom anslag ur kyrkofonden bekostade särskilda provisoriska förmåner åt biskoparna och andra präster och deras efterlevande, som beviljades av 1948 års riksdag i form av provisoriskt lönetillägg, särskild gottgörelse åt prästgårdsinnehavare för uppvärmningskostnad, provisorisk förbättring av semesterkostnadsbidrag och av emeritilöner och familjepensioner samt provisoriskt representationsbidrag åt biskoparna. Förlängning på ett år föreslås också av grunderna för anslag till avlöning av utlandspastorerna.

Anslag ur kyrkofonden äskas för tillfällig arbetshjälp åt domkapitlen och för anlåtande av biträde vid handläggning inom ecklesiastikdepartementet av boställsärenden.

Pension föreslås få utgå till f. d. kyrkoherden H. R. Stintzing, vilken avgått utan rätt till emeritlön.

Slutligen föreslås viss höjning av det belopp för år, vartill de s. k. tillfälliga resanslagen högst må uppgå, samt av de för reseersättning åt stifts- och kontraktsadjunkter avsedda medlen.

Förslag

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 november 1925 (nr 449) om
resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat.**

Häri genom förordnas, att 5 §¹ lagen den 21 november 1925 om resanslag
åt vissa präster i nyreglerade pastorat skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Nuvarande lydelse:)

5 §

Till tillfälliga resanslag, om vilka
förmäles i 3 och 4 §§, må icke något
år användas mer än sammanlagt
200 000 kronor av kyrkofondens
medel.

(Föreslagen lydelse:)

5 §

Till tillfälliga resanslag, om vilka
förmäles i 3 och 4 §§, må icke något
år användas mer än sammanlagt
350 000 kronor av kyrkofondens
medel.

Denna lag träder i kraft dagen
efter den, då lagen enligt därå med-
delad uppgift utkommit från tryc-
ket i Svensk författningssamling.

¹ Nuvarande lydelse, se 1937:217.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet samt statsrådet Lingman anmäler statsrådet Quensel vissa frågor, avseende sådana utgifter för prästlöne- och andra särskilda ändamål, som jämlikt lagen den 30 augusti 1932 (nr 404) om kyrkofond skola bestridas ur nämnda fond, och anför därvid följande.

1. Provisoriska avlönings- och pensionsförmåner åt vissa präster och deras efterlevande.

Genom beslut av 1948 års riksdag tillerkändes vissa prästerliga befattningshavare och deras efterlevande provisoriska tilläggsförmåner i avlönings- och pensionshänseende. De provisoriska förmånerna avsågo provisoriskt lönetillägg åt vissa präster, särskild gottgörelse åt vissa prästgårdsinnehavare för uppvärmningskostnad, semesterkostnadsbidrag åt präster, provisoriskt nyreglerad emeritilön och familjepension från kyrkofonden samt provisoriskt representationsbidrag åt biskoparna. De provisoriska bestämmelserna skulle gälla tills vidare, beträffande semesterkostnadsbidraget under kalenderåret 1949 och i övrigt för tiden intill den 1 juli 1949. Samtidigt medgavs, att samtliga ifrågavarande förmåner fingo bestridas ur kyrkofonden.

Genom beslut av 1949 års riksdag beslöts förlängning av de ifrågavarande provisoriska tilläggsförmånerna (prop. nr 169, punkt 1; riksd. skriv. nr 373). De provisoriska bestämmelserna äga alltså giltighet intill utgången av kalenderåret 1950 respektive intill den 1 juli 1950.

I skrivelse den 23 december 1949 har 1946 års prästlönekommitté — med hänsyn till att den i princip beslutade löne- och pensionsregleringen för prästerna icke komme att genomföras under nästa budgetår — föreslagit, att den provisoriska avlönings- och pensionsregleringen i dess helhet måtte prolongeras att oförändrad gälla tills vidare intill den 1 juli 1951; dock att Kungl. Maj:t, i likhet med vad för innevarande avlöningsperiod medgivits,

borde förbehållas befogenhet att, därest det rörliga tillägget å lön enligt statens löneplansförordning under den nya perioden komme att utgå efter högre procenttal än 12, omräkna prästernas provisoriska lönetillägg till överensstämmelse med sådant högre procenttal.

Föredraganden. I årets statsverksproposition, bilagan För flera huvudtitlar gemensamma frågor, har chefen för finansdepartementet vid behandlingen av frågan om provisoriskt lönetillägg åt bland andra prästerna uttalat, att för nästa budgetår icke ifrågasattes någon ändring i av riksdagen för innevarande budgetår godkända grunder.

Vad sålunda uttalats bör ock gälla beträffande övriga delar av den provisoriska avlönings- och pensionsregleringen för präster. I anslutning till prästlönekommitténs förslag förordar jag alltså förlängning på oförändrade grunder under ännu ett år av de av 1948 års riksdag beslutade provisoriska bestämmelserna.

Med hänsyn till vad sålunda förordats böra två till Kungl. Maj:t inkomna framställningar om avlöning åt vissa extra ordinarie präster under värnpliktstjänstgöring respektive om beräkning av dyrtidstillägg och kristillägg å avdrag å prästerlig lön, motsvarande vikariearvode, icke föranleda någon åtgärd.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag under förevarande punkt förordat meddela bestämmelser angående provisoriskt lönetillägg åt vissa präster, särskild gottgörelse åt vissa prästgårdsinnehavare för uppvärmningskostnad, semesterkostnadsbidrag åt präster, provisoriskt nyreglerad emeritilön och familjepension från kyrkofonden samt provisoriskt representationsbidrag åt biskoparna, att gälla tills vidare, beträffande semesterkostnadsbidraget under kalenderåret 1951 och i övrigt för tiden intill den 1 juli 1951, ävensom medgiva, att samtliga ifrågasvarande förmåner må bestridas ur kyrkofonden.

2. Anslag till särskild prästerlig verksamhet utom riket.

Under förevarande rubrik föreslog Kungl. Maj:t i propositionen 1949: 169, att anslag ur kyrkofonden skulle få utgå för prästerlig verksamhet utom riket i överensstämmelse med vad föredraganden förordat. För avlöande av utlandspastorerna skulle anslag få utgå för tiden till och med utgången av juni 1950 och för bidrag till sjömansvårdsstyrelsen för avlöande av i dess tjänst i utlandet anställda präster skulle anslag få utgå tills vidare från och med den 1 juli 1949. Förslaget innebar i huvudsak, att den dittills gällande provisoriska löneregleringen för utlandspastorerna skulle

prolongeras för tiden 1 juli 1949—30 juni 1950 med endast den ändringen, att viss höjning skulle, i den mån så prövades erforderligt, kunna av Kungl. Maj:t beslutas i fråga om de till utlandspastorerna utgående tillfälliga utlandstilläggens grundbelopp. Beträffande bidraget till sjömansvårdsstyrelsen innebar Kungl. Maj:ts förslag, att avlöningsbidrag med 10 500 kronor för år skulle utgå för var och en av tio tjänster.

Riksdagen godkände Kungl. Maj:ts förenämnda förslag (riksd. skriv. 1949 nr 373).

Föredraganden. Sjömansvårdsstyrelsen har icke ifrågasatt någon ändring beträffande de till styrelsen utgående avlöningsbidragen. För egen del ifrågasätter jag ej heller några ändrade bidragsgrunder beträffande sjömanspräster. Då 1949 års riksdags beslut i detta hänseende äger giltighet tills vidare, erfordras nu inget nytt beslut i förevarande anslagsfråga.

Ej heller beträffande anslaget för avlöande av utlandspastorerna ifrågasätter jag någon ändring under nästa budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att för prästerlig verksamhet utom riket må ur kyrkofonden för tiden till och med utgången av juni 1951 utgå anslag till avlöande av utlandspastorerna i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat.

3. Anslag ur kyrkofonden för tillfällig arbetshjälp åt domkapitlen i samband med kyrkomusikerreformens ikraftträdande.

I proposition till riksdagen den 1 april 1949, nr 199, framlade Kungl. Maj:t förslag till nya grunder för kyrkomusikerorganisationen samt för kyrkomusikernas anställnings- och avlöningsförhållanden. Riksdagen godkände förslagen med vissa ändringar (första lagutskottets utl. nr 39; riksd. skriv. nr 327).

Enligt de sålunda beslutade grunderna skola för kyrkomusikerverksamheten rikets stift indelas i kyrkomusikerdistrikt. Distriktsindelningen skall i regel fastställas av vederbörande domkapitel; dock skall indelningsfråga i vissa fall underställas Kungl. Maj:t för prövning. I varje kyrkomusikerdistrikt skall finnas en organisttjänst eller en kantorstjänst. Vilken av nämnda två tjänstetyper, som skall finnas i de särskilda distrikten, fastställles i regel av domkapitlet, dock att även i detta fall frågan under vissa förutsättningar skall underställas Kungl. Maj:t för avgörande. I undantagsfall skall i stället för organist eller kantor kunna anställas orgelspelare. Tillstånd härtill skall lämnas av domkapitlet.

Vid ikraftträdandet av den nya kyrkomusikerorganisationen måste beslut i fråga om såväl distriktsindelning som tjänstetyp meddelas beträffande samtliga församlingar i riket. Då — såsom framgått av det föregående — de flesta besluten därvid skola fattas av domkapitlen, kommer arbetsbördan

vid domkapitlen att under en begränsad tidsperiod öka högst väsentligt. Det blir, enligt vad jag inhämtat, icke möjligt för den ordinarie personalen vid domkapitlen att inom rimlig tid medhinna denna extra arbetsbelastning. Framställningar om tillfällig förstärkning av kanslipersonalen för åtgärderna i samband med ikraftträdandet av kyrkomusikerreformen ha gjorts i skilda sammanhang.

Den nya kyrkomusikerorganisationen är avsedd att genomföras under nästa budgetår. Frågan om lämpligaste sättet att bereda domkapitlen möjlighet till extra arbetskraft för de ifrågakvarande åtgärderna bör därför upptagas nu.

Jag vill erinra om att 1947 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 295, s. 52—53) medgav, att för anskaffande av arbetshjälp åt domkapitlen vid en preliminär indelning av stiftet i kyrkomusikerdistrikt fick för budgetåret 1947/48 i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå högst 30 000 kronor. Motsvarande anordning synes lämplig även för nu förevarande fall. Med hänsyn till att de av 1948 års riksdag godkända grunderna för den nya kyrkomusikerorganisationen i väsentliga avseenden skilja sig från dem, som lågo till grund för 1947 års preliminära indelning, kan den definitiva indelning, som nu skall verkställas, icke utan vidare bygga på den preliminära indelningen. Till viss del torde dock den gjorda indelningen kunna underlätta den indelning, som nu skall verkställas. Å andra sidan omfattar det arbete, för vilket extra arbetskraft bör beviljas, även besluten om tjänstetyp i de nya distrikten. Med hänsyn härtill torde kostnaderna böra uppskattas något högre än år 1947. Det erforderliga beloppet till täckande av de motsedda kostnaderna synes kunna beräknas till sammanlagt högst 40 000 kronor. De för ändamålet behövligen medlen synas lämpligen böra bestridas ur kyrkofonden.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att för tillfällig arbetshjälp åt domkapitlen i samband med den nya kyrkomusikerorganisationens ikraftträdande må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå högst 40 000 kronor.

4. Anslag ur kyrkofonden för anlåtande av biträde vid handläggning av boställsären den och vad därmed äger samband.

Jämlikt stadgande i 6 § kyrkofondslagen skall ur kyrkofonden gäldas bland annat anslag, som Kungl. Maj:t och riksdagen finna skäligen ställa till vederbörande statsdepartementets förfogande för anlåtande av biträde vid handläggning av boställsären den och vad därmed äger samband. Under en följd av år ha inom ecklesiastikdepartementet särskilda experter varit samsatta med sådana arbetsuppgifter. På förslag av Kungl. Maj:t har riksdagen medgivit, att anslag ur kyrkofonden för ifrågakvarande ändamål finge

för vart och ett av nedannämnda budgetår utgå med högst de belopp, som angiväs i följande sammanställning, vilken även utvisar medelsåtgången i avrundade tal enligt av statskontoret under hand lämnade uppgifter:

Budgetår	Anslag kronor	Medelsåtgång kronor
1945/46	7 000	6 800
1946/47	7 000	6 000
1947/48	15 000	15 000
1948/49	15 000	18 533
1949/50	15 000	

De från och med budgetåret 1947/48 förhöjda anslagsbeloppen ha till väsentlig del åtgått till vissa av särskilda experter verkställda utredningar rörande dels det ecklesiastika arrendeväsendet, dels tjänsteorganisationen för kyrkomusikerna. För budgetåret 1948/49 medgav riksdagen (skriv. 1949: 373), att anslaget finge överskridas med belopp, som bleve erforderligt för gäldande av kostnaderna för dessa två utredningar.

Föredraganden. Under innevarande budgetår har jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat ytterligare experter och en sakkunnig för att biträda vid den inom ecklesiastikdepartementet pågående fortsatta översynen av det ecklesiastika arrendeväsendet och vad därmed äger samband. Då på grund härav förevarande anslag för innevarande budgetår kan komma att överskridas, synes erforderligt utverka medgivande av riksdagen, att det överskjutande beloppet, vilket ännu icke kan fixeras, får avföras på kyrkofonden.

Vad angår nästa budgetår, torde medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål böra beräknas till ett till 25 000 kronor förhöjt belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

medgiva, *dels* att ifrågavarande anslag för innevarande budgetår må överskridas med belopp, som blir erforderligt för gäldande av kostnaderna för nämnda fortsatta översyn, *dels ock* att för anlåtande av biträde vid handläggning inom ecklesiastikdepartementet av boställsärenden och vad därmed äger samband må för tiden den 1 juli 1950—den 30 juni 1951 i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå högst 25 000 kronor.

5. Pension åt f. d. kyrkoherden H. R. Stintzing.

Enligt 4 § 1 mom. lagen den 9 december 1910 (nr 141) om emeritilöner för präster är ordinarie präst pliktig att, mot åtnjutande av emeritilön, avgå från tjänsten:

- a) när han fyllt 70 år, eller
- b) när han fyllt 65 år samt under mer än tre av de senast förflutna fem

åren varit i följd av obotlig sjukdom eller ålderdomssvagheter urståndsatt att själv fullgöra sina tjänståligganden och av sådan anledning åtnjutit tjänstledighet, eller

c) när han — utan att uppfylla de under a) och b) uppställda fordringarna — efter att under fem på varandra följande år på grund av sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjänstgöra, finnes vara för framtiden till tjänstgöring oförmögen.

I 4 § 3 mom. stadgas att, om den befattningshavare, som avgår på grund av de i 1 mom. c) intagna bestämmelserna, icke uppnått 35 prästerliga tjänstår, emeritilönen skall utgå med avkortat belopp i förhållande till det mindre antalet tjänstår, dock att den sålunda avkortade emeritilönen icke må understiga 75 procent av hela emeritilönen.

Vid avgång från tjänsten av annan anledning än de nyss nämnda har prästerlig befattningshavare icke enligt nu gällande bestämmelser någon möjlighet att erhålla emeritilön eller annan tjänstepensionsförmån.

Kyrkoherden i Guldsmedshyttans pastorat av Västerås stift Hugo Roderich Stintzing, som är född den 7 november 1885, erhöll genom beslut av domkapitlet i Västerås den 23 augusti 1949 på egen begäran avsked från och med den 1 januari 1950 från sin kyrkoherdetjänst och prästämbetet. Samtidigt med att han begärde avsked anhöll Stintzing i en till Kungl. Maj:t ställd ansökan att nådevägen få sig tilldelad emeritilön. I sistnämnda ansökan har Stintzing anfört i huvudsak följande.

Jag har sedan många år tillbaka omfattat en åskådning, som hämtat sin näring ur Rudolf Steiners antroposofi. Denna åskådning har fått befrukta min prästerliga gärning och varit mig till hjälp att kunna frambara en positiv kristen förkunnelse. Den har dock tillika framkallat ett visst med åren växande spänningsförhållande mellan min övertygelse och vad jag har att representera som svenska kyrkans präst. Spänningen har efter hand nått till den punkt, där jag finner mig icke böra stå kvar i kyrkans prästämbete. Jag har av denna anledning hos domkapitlet i Västerås anhållit att få frånträda min befattning som kyrkoherde tillika med prästämbetet i svenska kyrkan.

Jag är ännu icke i den ålder, då jag enligt gällande bestämmelser skulle ha möjlighet att avgå mot åtnjutande av emeritilön. En avgång i förtid med förlust av alla pensionsförmåner skulle emellertid innebära, att min och min hustrus ekonomiska existens helt äventyrades. Jag ser mig därför hänvisad till att nådevägen söka utverka vissa pensionsförmåner, som i någon mån kunna betrygga min och min hustrus framtid. Jag tror mig kunna göra en sådan framställning med så mycket bättre skäl, som ingen anmärkning rests mot min prästerliga verksamhet varken inom de församlingar, i vilka jag fått tjänstgöra, eller från mina kyrkliga överordnades sida, och jag således tror mig kunna åberopa en oförvitlig tjänstgöring inom svenska kyrkan under något mer än 24 år.

Med åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t ville tilldela mig emeritilön med belopp, som kan prövas motsvara mina tjänstår, samt att min hustru förklaras berättigad att, därest hon överlever mig, uppbära familjepension enligt gällande bestämmelser.

Beträffande Stintzing inhämtas av handlingarna, att han prästvigdes den 24 maj 1925, att han av domkapitlet förordnats att fr. o. m. den 1 juni 1925 tills vidare uppehålla komministerstjänsten vid Åsen i Älvdalens pastorat, att han den 14 november 1925 av domkapitlet utnämndes till komminister i nämnda pastorat, att han den 20 maj 1938 av Kungl. Maj:t utnämndes till kyrkoherde i Guldsmedshyttans pastorat samt att han icke åtnjutit sådan tjänstledighet, som avses i förut refererade bestämmelser i emeritilönelagen.

Domkapitlet erinrar, att Stintzing, därest intet oförutsett inträffat, skulle ha blivit skyldig att avgå med emeritilön den 1 april 1956. Efter sitt nu beviljade avsked från prästämbetet kunde Stintzing emellertid icke påräkna emeritilön i vanlig ordning. Domkapitlet har vidare anfört i huvudsak följande.

Enligt domkapitlets mening tala alla skäl för att Stintzings ansökning av Kungl. Maj:t beviljas. Stintzings långa tjänstgöring inom svenska kyrkan har varit oförvitlig; domkapitlet vitsordar med glädje av Stintzing själv lämnade uppgifter i detta avseende. En stark rekommendation för Stintzing som människa och präst är hans nu vidtagna åtgärd att på grund av inträdd förändring i hans religiösa åskådning begära sitt avsked, trots att han därmed berövar sig rätten till emeritilön och familjepension. Då hans nuvarande teologiska åskådning icke föranlett och sannolikt icke skulle komma att föranleda någon anmärkning från församlingens sida, hade det varit möjligt för honom att med fördöljande av densamma kvarbliva vid tjänsten, tills han om några år i vanlig ordning skulle avgå med emeritilön. Att han trots de ekonomiska riskerna nu själv begärt sitt avsked är ägnat att för honom väcka respektfull aktning. Det synes domkapitlet orimligt att han för denna sin ärlighet skulle bestraffas genom att berövas sina utkomstmöjligheter.

På anförda skäl vill domkapitlet varmt tillstyrka, att Stintzing av nåd beviljas den pension, som med hänsyn till längden av hans tjänstgöring kan befinnas skälig, samt att han bibehålles vid rätten till pension för sina efterlevande.

Statskontoret konstaterar, att Stintzing icke uppfyller fordringarna för att erhålla emeritilön, samt anför vidare i huvudsak följande.

Anledningen till att Stintzing sökt och erhållit avsked från prästämbetet uppgives ha varit, att han till följd av förändring i sin religiösa åskådning »icke funnit sig böra kvarstå i kyrkans prästämbete». Frågan om emeritilön åt prästman, som erhållit avsked av sådan anledning, torde, såvitt ämbetsverket har sig bekant, icke tidigare ha varit föremål för statsmakternas prövning. Ämbetsverket vill emellertid erinra om att ett med förevarande fråga likartat spörsmål behandlats i samband med förslaget till ändrad lagstiftning om ämbetsbrott av präst (prop. nr 94, 1948). I anslutning till denna lagstiftning föreslogs nämligen ett tillägg till kyrkolagen av innehåll att, om någon, som innehar prästerlig befattning inom svenska kyrkan, avviker från kyrkans lära, han skall vara pliktig avgå från befattningen. Föredragande departementschefen framhöll med anledning av detta förslag, att enligt hans mening starka skäl talade för att den präst, som förklarades skyldig avgå på grund av avfall, i regel borde kunna påräkna viss pension samt tillade, att denna fråga lämpligen torde böra lösas i den utredning, som

omhänderhades av 1946 års prästlönekommitté, samt att intill dess dennas förslag kunde bli genomfört, frågan borde få lösas genom särskilda beslut av riksdagen från fall till fall.

I den proposition med förslag till avlöning för präster m. m. som förelades 1949 års riksdag har Kungl. Maj:t anslutit sig till vad prästlönekommittén föreslagit beträffande pensionering av präster. Enligt detta förslag skulle prästernas pensionering regleras efter i stort sett samma grunder som för närvarande gälla för statstjänstemännen. Detta torde innebära, att bestämmelser om tjänstelivränta skulle bli tillämpliga även för prästerliga befattningshavare. Några särbestämmelser i pensionshänseende för prästmän, som tvingas avgå på grund av avfall från kyrkans lära, har prästlönekommittén icke — enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat — för avsikt att föreslå. Enligt kommitténs mening borde nämligen icke förmånligare regler gälla för dem, som tvingas avgå på grund av avfall, än för dem, som avgå av annan anledning. Därest pensionsbestämmelser i enlighet med kommitténs förslag redan varit utfärdade, skulle sålunda Stintzing hava erhållit en viss tjänstelivränta.

Med hänsyn till Stintzings levnadsålder och långa prästerliga tjänstgöring har statskontoret icke velat motsätta sig att Kungl. Maj:t hos riksdagen utverkar viss årlig livränta åt Stintzing. Ämbetsverket har därvid förordat, att livräntan bestämes till 5 700 kronor för år. Å denna livränta borde, framhåller statskontoret vidare, på sätt gäller för tjänstelivränta, icke utgå rörligt tillägg.

Statskontorets förslag innebär en avkortning av nu utgående full pension, vilken i förevarande fall skulle ha uppgått till 7 572 kronor jämte 12 procent rörligt tillägg därå.

Föredraganden. Med hänsyn till föreliggande omständigheter vill jag icke motsätta mig, att Stintzing av kyrkofondens medel erhåller bidrag till sitt uppehälle under sin återstående livstid, utan hinder av att han avgått under sådana förhållanden att han icke uppfyller kraven för erhållande av emeritilön.

För egen del vill jag — enär det i avbidan på en blivande pensionsreglering för präster synes angeläget att icke meddela beslut, som kunna verka föregripande på en sådan pensionsreglering — förorda, att Stintzing erhåller en pension, bestämd till belopp, som efter mera fri prövning kan anses skäligt med hänsyn till hans tjänstgöring och i övrigt föreliggande förhållanden. Med utgångspunkt härifrån tillstyrker jag, att åt Stintzing utverkas en pension till belopp av 4 800 kronor för år, med rätt för honom att därå åtnjuta rörligt tillägg.

Med hänsyn till gällande bestämmelser påkallar framställningen, i vad den avser familjepension, icke någon åtgärd.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att till f. d. kyrkoherden H. R. Stintzing må, räknat från och med den 1 januari 1950, tills vidare under hans återstående livstid ur kyrkofonden utgå pension med ett belopp av 4 800 kronor för år jämte rörligt tillägg därå.

6. Resekostnadsersättning åt församlingspräst.

Jämlikt lagen den 21 november 1925 (nr 449) om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat, sådan den lyder efter vissa år 1937 gjorda tillägg, äger Kungl. Maj:t — i regel i samband med fastställande av löne-regleringen för prästerskapet i vederbörande pastorat — tillerkänna i pastora-tet tjänstgörande kyrkoherde, komminister och kyrkoadjunkt ett fast resanslag av högst 500 kronor för år såsom ersättning för dennes utgifter »för skjuts för resor i tjänsteärenden». Storleken av resanslaget bestämmes med hänsyn till i första hand pastoratets ytvidd, förekomsten av dupli-kation, särskild pastorsexpedition å annan plats än den där prästen är boende, avlägset belägna predikoställen etc. Har präst biträde av pasto-ratsadjunkt eller har i pastoratet anställd kyrkoadjunkt ej tillagts eget resanslag, bedömes adjunktstagarens behov av resanslag även med hän-syn till dennes kostnader för adjunktens resor.

För den händelse det fasta resanslaget skulle visa sig otillräckligt för bestridande av prästens kostnader för året för egna och adjunkts tjänste-resor, i den mån dessa kostnader icke anses ha ersatts honom genom hans reglerade lön eller arvode, kan han i efterhand såsom bidrag till täckande av de för respektive år överskjutande kostnaderna erhålla ett tillfälligt res-anslag, vilket efter ansökan — styrkt med utförlig resespecifikation — tilldelas honom av domkapitlet omedelbart ur kyrkofonden. För detta ändamål ställer Kungl. Maj:t ärligen, efter därom av domkapitlet för näst-förflutet kalenderår gjord rekvisition, erforderligt belopp till domkapitlets förfogande, dock att jämlikt stadgande i 5 § resanslagslagen därtill icke må något år användas mer än sammanlagt 200 000 kronor av kyrkofondens medel. I 3 kap. A reglementet den 15 februari 1935 (nr 17) för präster-skapets avlöning äro närmare bestämmelser meddelade om villkoren för erhållande och sättet för bestämmande av tillfälligt resanslag. Tillfälligt resanslag har i allmänhet kunnat utbetalas till vederbörande präst först ett bra stycke fram på året efter det, varunder tjänsteresorna företagits. För att i någon mån avhjälpa denna olägenhet medgav Kungl. Maj:t den 4 juni 1948 domkapitlet att, efter särskild ansökan, redan under det löpande året tilldela präst, som för året åtnjöte fast resanslag, ett förskott ur kyrko-fonden till bestridande av sådana utgifter under året för egna och adjunkts resor i tjänsteärenden, som beräknades icke kunna täckas av det fasta resanslaget. Förskottet borde normalt bestämmas till 75 procent av det till-fälliga resanslag, som prästen åtnjöt för föregående år.

Innan systemet med fasta och tillfälliga resanslag genom 1925 års lag infördes, erhöilo prästerna gottgörelse för sina resekostnader i tjänsten genom ett fast skjutsersättningsbelopp å högst 250 kronor för år, varå dock därjämte utgick dyrtidstillägg. Denna ersättning ansågs emellertid allmänt allt för knapp. En viss lindring i sina utgifter för tjänsteresor erhöilo likväl

prästerna på den tiden merendels genom att vid arrendeupplåtelse av de ecklesiastika löneboställena arrendatorerna ålades skjutsningsskyldighet till nedsatta priser. Någon ersättning för resekostnaderna ansågs dessutom då — liksom allt fortfarande — tillkomma prästerna genom de i deras reglerade lön ingående fyllnadsbeloppen för pastoratets areal m. m. Kostnaderna för de till prästerna utgående skjutsersättningarna, vilka då helt gäldades ur kyrkofonden, beräknades i början av 1920-talet uppgå till närmare en halv miljon kronor för år.

Till grund för 1925 års beslut om resanslag åt prästerna låg ett förslag av 1919 års *arrendesakkunniga* (SOU 1923: 12). Nämnda sakkunniga föreslog emellertid, att prästernas skjutsersättningar — jämte det åtgärder vidtogos för borttagande av prästernas förmån av prisbilliga tjänstbarheter — utbyttes mot i princip icke på förhand fixerade resanslag, vilka helt skulle gäldas av pastoraten fastän med dessa i vanlig ordning tillerkänt tillskott ur kyrkofonden till kostnadernas bestridande. Sammanlagda ersättningskostnaden beräknades härvid av de sakkunniga till högst 1½ miljon kronor, varav knappt hälften beräknades komma på kyrkofonden. Till motivering av detta förslag anförde de sakkunniga bland annat följande.

Det finge betraktas som ett både billigt och rättvist krav, att prästerna, vilka för sina ämbetsåliggandens behöriga fullgörande vore hänvisade till att i stor utsträckning företaga resor inom sitt pastorat, finge det så ordnat, att de om möjligt icke nödgades till någon del själva bestrida kostnaden för dessa med tjänsten förenade resor. Prästerskapets löner vore ingalunda så beräknade, att uppoftningar i sådant hänseende skäligen kunde av dem påfordras. Även från pastoratets sida framstode det som angeläget, att prästen icke av hänsyn till den egna ekonomin förleddes till att undandraga sig resor, som från församlingsvärdens synpunkt vore påkallade. Och, gällde det sagda redan under dåvarande förhållanden, då prästen synnerligen ofta på grund av förbehållet om tjänstbarheter kunde hålla sina utgifter för skjutsen inom något så när rimliga gränser, ägde det än större giltighet, därest den föreslagna förändringen med avseende å tjänstbarheterna genomfördes och skjutskostnaden därigenom ökades. — Det syntes de sakkunniga icke lämpligt att göra ersättningsbeloppet för resekostnaderna, såsom dittills, orubbligt för den tjuguariga löneregleringsperioden, utan borde ersättningen kunna av Kungl. Maj:t till beloppet ändras under perioden på grund av sig företeende omständigheter. — Den föreslagna ändringen i fråga om tjänstbarheterna förutsattes komma att föranleda en höjning i löneboställets arrendevärde och därigenom en ökning i pastoratets medel för prästlönekostnadernas gäldande. Det syntes därför riktigt och billigt, att pastoratet med dessa medel även skulle hava att vidkännas resekostnadsgottgörelsens erläggande. Härför talade ock den omständigheten, att det i ämbetsresornas natur låge, att de utgjorde en prestation i pastoratets intresse.

I yttrande över detta förslag invände *kammarkollegiet*, att den prövning i varje särskilt fall, som de föreslagna jämkningarna i ersättnings-

beloppen måste förutsätta, komme att ställa Kungl. Maj:t inför en mycket betungande uppgift. Det vore naturligt, att vid ersättningarnas utmätande icke kunde utövas någon absolut rättvisa, varför man finge nöja sig med att mera generellt söka befordra syftet att främja en riktig avvägning av gottgörelserna i fråga. Kammarkollegiet föreslog fördenskull en allmän procentuell förhöjning av de dittillsvarande skjutsbidragen och därjämte befogenhet för domkapitlen att tilldela vederbörande befattningshavare den fyllnad därutöver i skjutsersättningen, som domkapitlet efter prövning i varje särskilt fall funne av omständigheterna påkallad. För detta ändamål borde till Kungl. Maj:ts förfogande ställas ett särskilt årligt anslag ur kyrkofonden, förslagsvis 250 000 kronor, som Kungl. Maj:t skulle ha att fördela mellan domkapitlen efter viss grund.

Kammarkollegiets ifrågavarande förslag upptogs av Kungl. Maj:t i propositionen till riksdagen (prop. 1925: 222) men med vissa jämkningar. Det fasta ersättningsbeloppet bestämdes till högst 500 kronor för år utan dyrtidstillägg. Med hänsyn härtill beräknades anslaget till fyllnadsersättningar (nu benämnda tillfälliga resanslag) kunna sänkas till i avrundat tal 200 000 kronor för år. Totalkostnaden för prästernas resekostnadsersättningar uppskattades härvid komma, sedan regleringen vunnit tillämpning över hela riket, att uppgå till sammanlagt ej fullt 1 200 000 kronor, därav på pastoratet nära en miljon i fasta resanslag. — Kungl. Maj:ts förslag bifölls av riksdagen (skr. nr 304) och 1925 års kyrkomöte (skr. nr 28).

Det i 1925 års lag maximerade beloppet visade sig under den närmaste tiden därefter väl förslå. Först under den senare delen av 1940-talet har belastningen å anslaget konstant överskridit 100 000 kronor. Summan av beviljade tillfälliga resanslag uppgick sålunda för 1942 till 68 410 kronor, för 1943 till 83 282 kronor, för 1944 till 101 524 kronor, för 1945 till 121 930 kronor, för 1946 till 154 076 kronor samt för 1947 till 192 034 kronor. Då de fasta resanslagen för närvarande torde uppgå till sammanlagt omkring 915 000 kronor, har alltså totalsumman för prästernas resekostnadsersättningar hitintills hållit sig under vad härför beräknades år 1925. Vid fördelningen år 1949 av anslaget för 1948 visade sig emellertid det maximerade beloppet å 200 000 kronor ej längre förslå. Domkapitlen hade i sina rekvisitioner efter preliminär granskning begärt sammanlagt 291 207 kronor. Då detta med nära 32 procent översteg maximibeloppet, nödgades Kungl. Maj:t vid anslagsfördelningen göra en motsvarande schablonmässig reduktion för varje stift av det belopp, som eljest bort ställas till domkapitlets förfogande för de godkända resekostnaderna.

För de enskilda prästerna, vilka givetvis haft fog för att räkna med full gottgörelse för sina verifierade och godkända kostnader, innebar detta Kungl. Maj:ts beslut helt naturligt en stor besvikelse. Beslutet föranledde också omedelbart framställningar från flera av domkapitlen om åtgärder *dels* för att erhålla utfyllnad i anslaget för 1948, *dels* för att för framtiden undan-

röja spärren i resanslagslagen. Sådana framställningar ha inkommit från domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Växjö, Lund och Visby. *Domkapitlet i Lund* har anfört bland annat följande.

Det torde vara första gången sedan tillkomsten av lagstiftningen om resanslag, som maximibeloppet ej räckt till för att tillmötesgå domkapitlens anslagsäskanden. Prästernas ökade utgifter för tjänsteresor — någon traktamentsersättning utgår ej — sammanhännga med de högst avsevärt stegrade trafiktaxorna, noggrannare anteckningar om verkställda tjänsteresor, det av domkapitlen med stöd av bestämmelser i löneregleringarna för prästerskapet i de olika pastoraten påbjudna ökade antalet särskilda gudstjänster och andaktsstunder å platser utanför församlingskyrkorna m. m. Då härtill kommer, att de 200 000 kronorna vid lagstiftningens tillkomst år 1925 hade ett helt annat värde än denna summa innevarande år — penningförsämringen spelar en högst betydande roll — inses lätt, att beloppet är otillräckligt och ej motsvarar lagstiftningens avsikt. — Tilläggas bör, att domkapitlets anslagsäskande för år 1948 tillkommit efter granskning av de ingivna ansökningarna efter vedertagna regler — det gäller sålunda anslag för täckande av utgifter för tjänsteresor inom pastoraten, vilka utgifter till fullo verifierats av de sökande. Ytterligare granskning verkställes sedermera inom riksräkenskapsverket.

Över de av domkapitlen här gjorda framställningarna har *kammarkollegiet* avgivit utlåtande och därvid anfört bland annat följande.

Den omständigheten att anslagsberäkningen hade gjorts under en tid med högt prisläge syntes ha bidragit till att anslaget så länge förmått tillgodose behovet trots den utveckling mot större rörlighet, som det prästerliga församlingsarbetet med åren undergått. Orsaken till den numera inträdda kostnadsstegringen syntes främst vara att söka i prisfördyringen på olika slag av kommunikationsmedel, senast under förra delen av 1948. Även en del andra orsaker hade anförts i de föreliggande framställningarna. Någon ändring av de vanliga grunderna för bedömandet av inkomna ansökningar om tillfälligt resanslag hade, såvitt kollegiet vid sin granskning tidigare under året av domkapitlens framställning om medelstilldelning för 1948 kunnat förmärka, icke förekommit. — Vid tillkomsten av såväl 1910 års prästlönerregleringslag som 1925 års lag om resanslag hade förutsatts, att prästen i regel icke skulle behöva göra någon pekuniär uppoffring för fullgörandet av sina tjänsteresor, och från denna i sig självklara princip utginge också 1946 års prästlönekommitté i sitt förslag till ordnande av prästernas resekostnadsersättning. Starka skäl syntes alltså tala för att åtgärder vidtoges för att säkerställa tillgången av medel för tillfälliga resanslag åt präster.

I enlighet med detta uttalande tillstyrkte kammarkollegiet, att anslaget ur kyrkofonden för ifrågavarande ändamål höjdes, förslagsvis till 400 000 kronor. Att helt borttaga maximeringen, på sätt domkapitlen yrkat, syntes enligt kammarkollegiet allt för mycket föregripa den reglering på området, som kunde väntas i samband med prästlönerreformen. Kammarkollegiet fann det jämväl billigt, att medel utverkades för att möjliggöra fyllnadsersättning åt de präster, som på grund av den hittillsvarande maxime-

ringen av anslaget helt eller delvis nödgats vidkännas resekostnader, som normalt bort bestridas genom tillfälligt resanslag.

Statskontoret, som även hörts i frågan, har förklarat sig biträda vad kammarkollegiet förordat, dock med ifrågasättande att anslaget skulle begränsas till 350 000 kronor.

I anslutning till vad kammarkollegiet i sitt utlåtande omnämnt beträffande 1946 års prästlönekommittés ståndpunktstagande beträffande prästernas resekostnadsersättning må ur nämnda kommittés betänkande (1948: 44) här ytterligare refereras följande uttalande i denna fråga.

Kommittén är över huvud taget av den meningen, att den njugghet, som satt sin prägel på de gällande, drastiskt omständliga reglerna för prästernas resekostnadsersättning, är missriktad. Det ligger icke i det allmännas intresse att prästerna ute i församlingarna sitta stilla i sina prästgårdar. Deras beredvillighet att söka sina arbetsuppgifter runt omkring i sina tjänstgöringsområden bör icke hämmas; den synes tvärtom böra på allt sätt uppmuntras. I det syftet bör tillses, att prästerna erhålla full gottgörelse för de kostnader, som deras tjänsteresor åsamka dem.

Rekvisioner av medel för tillfälliga resanslag för år 1949 ha numera inkommit från samtliga domkapitlen. Rekvisitioner, vilka grunda sig på till domkapitlen ingivna och av domkapitlen preliminärt granskade ansökningar av prästerna i stiftet, sluta på en sammanlagd summa av drygt 340 000 kronor.

De under föregående år av domkapitlen ingivna rekvisitioner av medel för år 1948 till tillfälliga resanslag slutade, såsom förut nämnts, på ett efter preliminär granskning godkänt belopp, som med 91 207 kronor översteg vad för året stod till förfogande för ändamålet. Efter ytterligare granskning har detta belopp numera nedbringats till 89 494 kronor.

Föredraganden. Enligt 1925 års lag om resanslag åt vissa präster kunna församlingsprästerna erhålla fyllnadsersättning ur kyrkofonden för de utgifter de fått vidkännas för tjänsteresor utöver vad som täckes av deras s. k. fasta resanslag, som pastoraten ha att gälda. Enligt 5 § i lagen får dock icke för dylika fyllnadsersättningar — s. k. »tillfälliga resanslag» — användas mer än sammanlagt 200 000 kronor för år. Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen ha församlingsprästernas utgifter för dem åliggande resor i tjänsteärenden under de senaste åren på grund av den starka stegringen av resekostnaderna och andra orsaker ökat så mycket, att maximibeloppet, 200 000 kronor, numera icke förslår för sitt ändamål. Framställningar ha därför gjorts om slopande av maximeringen. Då det icke kan vara rimligt att församlingsprästerna själva skola nödgas att vidkännas kostnader för tjänsteresor, och det ej heller, såsom 1946 års prästlönekommitté framhållit, är önskvärt att genom för snäva anslag begränsa prästernas resemöjligheter, hade det måhända varit

mest rationellt att avskaffa nämnda maximering. Med hänsyn till vad kammarkollegiet och statskontoret i ärendet anført vill jag emellertid icke nu ifrågasätta en dylik åtgärd utan förordar i likhet med nämnda myndigheter i stället, att maximibeloppet höjes. I enlighet med statskontorets förslag torde beloppet böra bestämmas till 350 000 kronor. Härjämte torde emellertid också av riksdagen böra utverkas medgivande, att det hittillsvarande anslaget å 200 000 kronor får överskridas med erforderligt belopp för att bereda fyllnadsersättning åt prästerna för deras resekostnader under år 1948 och, i den mån så påkallas, även för motsvarande kostnader under år 1949. — Förslag till sådan ändring av 5 § resanslagslagen, som föränledes av vad jag förordat, har uppgjorts inom ecklesiastikdepartementet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte

dels föreslå riksdagen att medgiva, att, utöver det i 1925 års lag om resanslag fastställda beloppet å 200 000 kronor till tillfälliga resanslag, anslag må ur kyrkofonden utgå till fyllnadsersättningar åt prästerna med högst 90 000 kronor för deras resekostnader under år 1948 samt högst 150 000 kronor för deras resekostnader under år 1949,

dels genom proposition förelägga riksdagen till antagande förutnämnda förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 november 1925 (nr 449) om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat.

7. Anslag till särskild prästerlig verksamhet inom riket.

Jämlikt 6 § andra stycket punkten 5 i 1932 års kyrkofondslag, i den lydelse nämnda lagrum erhållit enligt lagen den 13 juni 1947, nr 272, må ur kyrkofonden utgå »anslag, som Konungen enligt av riksdagen godkända grunder bestämmer för avlönande av för särskild prästerlig tjänstgöring inom riket anställda präster». Medelst detta anslag avlönas för närvarande sammanlagt fyrtio stiftsadjunkter inom de särskilda stiftet och fyra kontraktsadjunkter inom Luleå stift, varjämte från anslaget utgår *dels* ett bidrag till svenska kyrkans diakonistyrelse med 14 000 kronor för år till avlönande av och till resekostnadsersättning åt vissa hos nämnda styrelse anställda sekreterare, *dels* enligt särskilt beslut av riksdagen (skriv. 1949: 373) från och med den 1 juli 1949 ett bidrag med 6 000 kronor för år till avlönande av för verksamhet bland universitets- och högskolestuderande m. fl. anställda präster, vilket sistnämnda bidrag för innevarande år fördelats med 3 000 kronor vardera för avlönande av en »studentpräst» i Uppsala och en i Stockholm.

I propositionen 1947: 64 lämnades en kortfattad redogörelse för inne-

börden och utvecklingen under de senaste åren av den särskilda prästerliga tjänsteorganisation, som genom stifts- och kontraktsadjunkterna uppehålls. Kontraktsadjunkterna äro anställda för visst kontrakt inom Luleå stift. De äro närmast avsedda till förstärkning av den ordinarie församlingsorganisationen i pastoraten inom kontraktet, då dessa pastorats eget prästerskap i följd av pastoratens stora utsträckning och merendels spridda bebyggelse icke har möjlighet att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina församlingsvårdande uppgifter. Stiftsadjunkterna åter äro i regel anställda för hela stift. De fingo redan från början speciella arbetsuppgifter, såsom ungdoms- och sjömansvård, och ha sin verksamhet förlagd till stiftet i dess helhet eller till viss större del därav. I anslutning till den utveckling och vidare inriktning av den prästerliga verksamheten, som under senare tider ägt rum och som de nuvarande tidsförhållandena ansetts kräva, har stiftsadjunkternas verksamhetsfält ytterligare vidgats och omfattar numera, förutom förutnämnda arbetsuppgifter, jämväl ledningen av kyrkligt studie- och bildningsarbete av skiftande slag, scoutarbete, söndagsskola, juniorverksamhet och andra likartade grenar av frivilligt kyrkligt arbete inom stiftet. I Visby stift är stiftsadjunkten därjämte ålagd att i nödig utsträckning biträda stiftets församlingsprästerskap med förrättandet av gudstjänster i de därvarande många småförsamlingarna. Reglerande bestämmelser om anställande av stifts- och kontraktsadjunkter och rörande deras verksamhet ha meddelats av Kungl. Maj:t den 13 juni 1947. Enligt särskilda beslut samma dag må intill utgången av juni 1950 inom stiften finnas anställda — förutom de fyra kontraktsadjunkterna i Luleå stift — fyra stiftsadjunkter i vardera av Uppsala och Lunds stift, fem i Luleå, en i Visby och två i Stockholms stift samt tre i vart och ett av de åtta övriga stiften.

Omfattningen av såväl stiftsadjunkts- som kontraktsadjunktsorganisationen regleras omedelbart av riksdagen, som jämlikt den inledningsvis åberopade bestämmelsen i kyrkofondslagen har att godkänna grunderna för ifrågavarande anslags utnyttjande. De nuvarande grunderna härför fastställdes i samband med riksdagens godkännande år 1947 (skriv. nr 97) av det nu gällande anslagsstadgandet. Med stöd härav infördes genom kungörelsen 1947: 309 i prästavlöningsreglementet 2 kapitlet 5 § bestämmelser angående dessa prästers avlöningsförmåner. Årsavlöningen, lika för stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt, utgöres av ett begynnelsearvode å 5 580 kronor jämte tre ålderstillägg, ett vart å 300 kronor, ävensom ödebygdstillägg enligt Kungl. Maj:ts särskilda bestämmande, dyrtids- och kristillägg enligt de grunder, som gälla för befattningshavare i statens tjänst med äldre s. k. reglerad avlöning, samt provisoriskt lönetillägg med för närvarande 720 kronor för år. Härtill kommer resekostnadsersättning — för stifts- och kontraktsadjunkterna i Luleå stift därjämte traktaments-

ersättning enligt särskilda besparingsbestämmelser — antingen i form av fast resanslag för år eller omedelbart efter allmänna resereglementets bestämmelser, klass II B. Resekostnadsersättningarna, vilka enligt de av riksdagen 1947 godkända grunderna tills vidare må jämte traktamentsersättningarna utgå med tillhoppa högst 100 000 kronor för år, blevo vid regleringen den 13 juni 1947 för tiden intill utgången av juni 1950 av Kungl. Maj:t för stiftsadjunkterna i samtliga stiften, utom Luleå och Visby, bestämda såsom fasta resanslag, utgående för stiftsadjunkt och år med 2 400 kronor i Härnösands stift, 2 000 kronor i Uppsala, Västerås och Växjö stift, 1 800 kronor i Linköpings och Skara stift, 1 500 kronor i Strängnäs och Karlstads stift, 900 kronor i Göteborgs och Stockholms stift samt i Lunds stift efter domkapitlets fördelning med inalles högst 5 700 kronor för året. För stifts- och kontraktsadjunkterna i Luleå stift skulle resekostnads- och traktamentsersättningarna samt för stiftsadjunkten i Visby stift resekostnadsersättningen utgå efter räkning med sammanlagt för år högst 39 000 kronor i det förra och 3 000 kronor i det senare stiftet. Genom särskilt beslut den 25 november 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att det sålunda för Luleå stift bestämda ersättningsbeloppet finge för året 1948/49 överskridas med högst 4 580 kronor.

Genom beslutet den 13 juni 1947 ålades domkapitlen att, innan de av Kungl. Maj:t lämnade medgivandena till anställande av stifts- och kontraktsadjunkter utginge, under året förut göra anmälan till Kungl. Maj:t för respektive stift i fråga om fortsatt anställande därstädes av sådana präster. I enlighet härmed ha de olika domkapitlen numera inkommit med sina framställningar i sådant hänseende.

Vad då först angår behovet av stifts- och kontraktsadjunkter för tiden närmast efter juni 1950, så ha samtliga domkapitlen, utom domkapitlet i Visby, hemställt att få anställa samma antal som under innevarande anställningsperiod. *Domkapitlet i Visby* har anhållit att få anställa ytterligare en stiftsadjunkt, vilken framställning avstyrkts av *kammarkollegiet*.

I övrigt ha yrkanden om förändringar framställts endast i fråga om resekostnadsersättningarna åt adjunkterna.

Domkapitlet i Uppsala har ifrågasatt, att resekostnadsersättningen till därvarande stiftsadjunkter skall få utgå efter räkning eller också att resanslaget höjes till sammanlagt 12 000 kronor att av domkapitlet fördelas på adjunkterna.

Domkapitlet i Göteborg har, med åberopande av ingivna resekostnads-specifikationer, begärt höjning av varje stiftsadjunkts resanslag till 2 000 kronor samt att denna höjning måtte medgivas retroaktivt från och med den 1 januari 1948.

Domkapitlet i Luleå har för sin del hemställt om att det maximibelopp för år, inom vilket resekostnads- och traktamentsersättningarna åt stifts- och kontraktsadjunkterna i stiftet finge utgå, höjes till 45 000 kronor.

Domkapitlet i Visby har framhållit, att därvarande stiftsadjunkts resekostnader under de två sista åren betydligt överstigit det för honom medgivna maximibeloppet av 3 000 kronor för år, varför merkostnaden måst bestridas med anlitande av enskilda medel, och påyrkat en höjning av beloppet. Därest två stiftsadjunkter, varom domkapitlet hemställt, finge anställas i stiftet, ansåge domkapitlet beloppet kunna begränsas till 2 500 kronor för år för vardera adjunkten.

Domkapitlet i Stockholm har, liksom domkapitlet i Uppsala, ifrågasatt att resekostnadsersättningen till de därvarande stiftsadjunkterna finge utgå efter räkning, fastän utan traktamentsersättning, men eljest hemställt att resanslaget för vardera adjunkten måtte höjas till 1 500 kronor.

Kammarkollegiet har tillstyrkt,

att för *Uppsala stift* resanslagen för samtliga därvarande stiftsadjunkter höjes med tillhoppa 2 000 kronor och att domkapitlet medgives befogenhet att fördela anslagssumman i dess helhet mellan stiftsadjunkterna,

att för *Göteborgs stift* resanslaget för en var av de tre därvarande stiftsadjunkterna höjes till 2 000 kronor för tiden efter juni 1950 samt att domkapitlet dessutom beviljas ett engångsanslag å 7 500 kronor för utbetalning av ersättning åt dessa stiftsadjunkter för sådan resekostnad under tiden den 1 januari 1948—den 30 juni 1950, som vederbörande visar sig ha utgivit utöver det honom för denna tid tillerkända resanslaget,

att för *Luleå stift* maximibeloppet för år för resekostnads- och traktamentsersättningar åt stifts- och kontraktsadjunkterna i stiftet höjes till 45 000 kronor,

att för *Visby stift* maximibeloppet för år för resekostnadsersättning åt stiftsadjunkten därstädes bestämmes till 3 500 kronor, förutsatt att någon ytterligare stiftsadjunkt för detta stift ej medgives,

samt att för *Stockholms stift* resanslaget för vardera av de två där anställda stiftsadjunkterna sättes till 1 500 kronor.

Kammarkollegiet har härjämte, med hänsyn till svårigheterna att på förhand bedöma resekostnadernas omfattning, förordat att utöver de fördelade anslagsposterna ett extra belopp upptages, förslagsvis 12 000 kronor, för att efter särskild framställning av domkapitlet och efter Kungl. Maj:ts beprövande användas till utfyllnad av resekostnadsanslagen.

Föredraganden. Av domkapitlens framställningar och kammarkollegiets däröver avgivna utlåtande framgår, att en höjning av anslaget till resekostnads- och traktamentsersättningar åt stifts- och kontraktsadjunkterna är påkallad. Med beaktande jämväl av den omständigheten, att nämnda ersättningar icke undergått någon höjning efter den 1 juli 1947 vill jag förorda, att det för ifrågavarande ändamål tillgängliga beloppet av högst 100 000 kronor för år höjes med 10 000 kronor till sammanlagt 110 000 kro-

nor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att fördela detta anslagsbelopp till resekostnads- och traktamentsersättningar. Framställningen om 7 500 kronor för retroaktiv reglering av reseersättningarna åt stiftsadjunkterna i Göteborgs stift anser jag mig icke böra tillstyrka.

I likhet med kammarkollegiet finner jag det icke för närvarande tillrådligt att tillstyrka den av domkapitlet i Visby begärda utökningen av antalet stiftsadjunkter. I fråga om de övriga utgiftsposterna för stifts- och kontraktsadjunkterna samt de från samma anslag utgående bidragen till diakonistyrelsen och till studentprästverksamhet ifrågasätter jag icke några förändringar.

Under åberopande av vad jag här anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att anslaget ur kyrkofonden för avlönande av för särskild prästerlig tjänstgöring inom riket anställda präster må tills vidare från och med den 1 juli 1950 utgå i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat.

Vad föredragande statsrådet sålunda under punkterna 1—7 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
C. A. Ekbom.